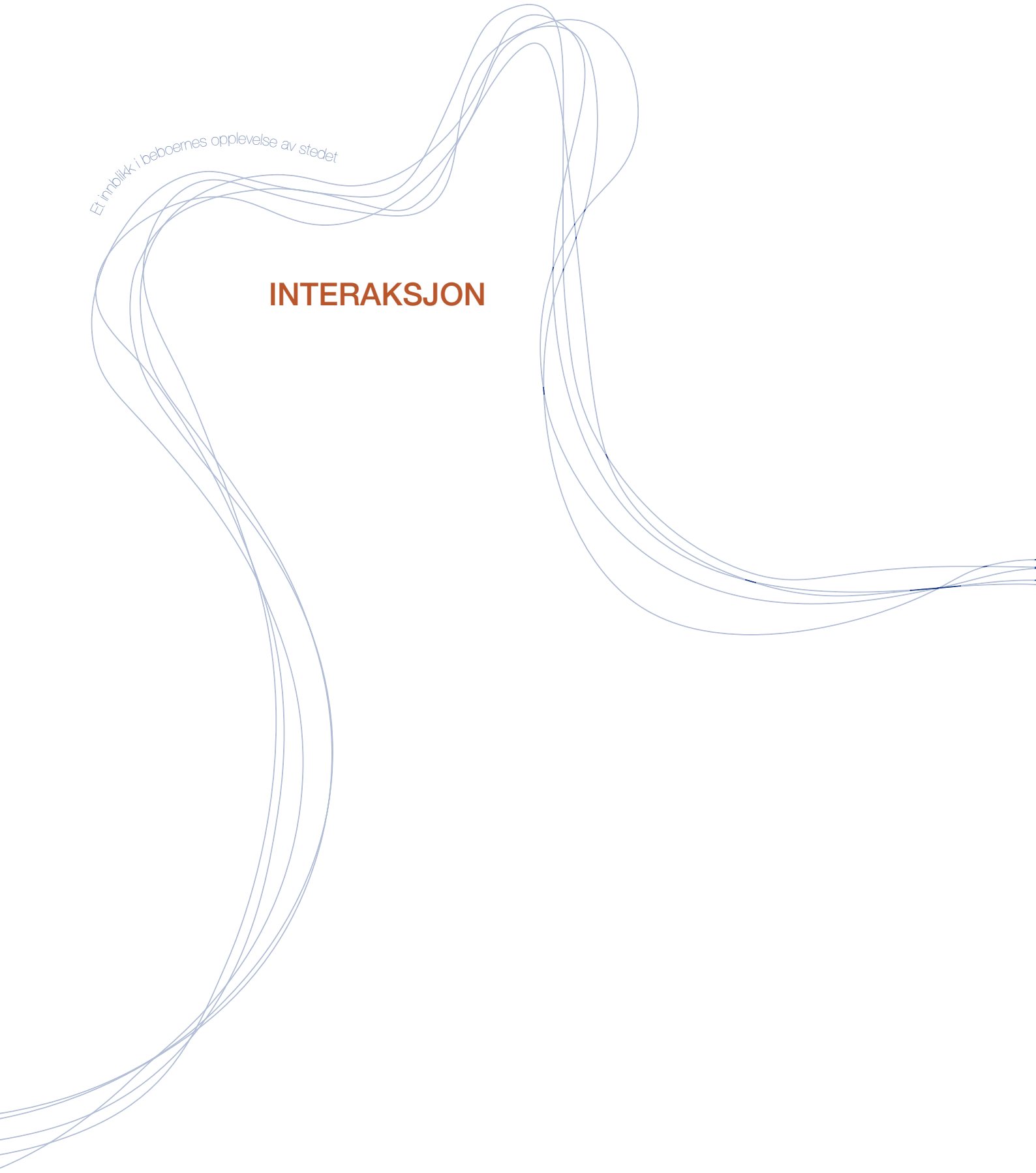

Et innblikk i beboernes opplevelse av stedet

INTERAKSJON

INNHold

INNLEDING

- Hvorfor?
- Hvordan?

FORTELLINGER FRA STEDET

- Leserinnlegg
Finnes det Håp, ja Håpet!
- Lokalt engasjement
Bydelsfest og protest

MEDVIRKNING

- Håpet velforening
Kartoppgave
Oppsummering fra samtalen
- Mortensnes skole
Hvorfor inkludere barn?
Oppgaver
Resultat
Refleksjon

Hvorfor og hvordan?

Drabantbyens uterom

Ragnhild Haave

Hvorfor medvirkning?

Drabantbyene ble tegnet av idealistiske planleggere og arkitekter med store visjoner for hvordan den nye boformen skulle løse mange av datidens problemer. I etterkant ble planleggingsprosessen, knyttet til flere av drabantbyene, kritisert for å være fagautoritær og udemokratisk¹. Det har ikke alltid vært samsvar mellom planleggenes boligidealer og beboernes behov. Derfor vil jeg i mitt prosjekt la beboeren bli hørt og gjennom medvirkning ta beboerperspektivet på alvor.

I min prediplom *Drabantbyens uterom* så jeg på hvordan manglende hensyn til de som faktisk lever i drabantbyene har vært et stort problem i både drabantbykritikken og i forsøkene på fornyelse i f.eks. områdeløftprosjekter. I sin doktorgrad «*Genialt planlagt?*» *Drabantbyen som hjem i spennet mellom boligfaglige idealer og levde landskap* kritiserer samfunnogeograf Hilde Nymoen Rørtveit det manglende beboerperspektivet i debatten om drabantbyen. Hun mener fagmiljøene mangler en forståelse av beboernes egne erfaringer, og at drabantbyen derfor fremstilles dårligere enn det beboerne selv opplever. Fagfolkenes «morfologiske blikk²» og ensidige fokus på det visuelle, kan få uheldige konsekvenser når gamle drabantbyer blir utpekt som byfornyelsesområder. Det er viktig

å huske på at mange er veldig fornøyde med å bo i drabantbyen. Det er derfor avgjørende at man i områdeløftprosjekter ikke overser beboernes fortellinger, men greier å bygge videre på eksisterende, stedege kvaliteter som beboerne setter pris på. For å få til dette, er brukervedvirkning helt sentralt.

Landskapsarkitekt Kine Halvorsen Thorén er også en av de som trekker frem viktigheten av brukervedvirkning i opprustning av drabantbyer. I sin tekst *Utearealene* skriver Thorén at en av hovedgrunnene til dårlig fungerende uteareal er mangelen på inkludering av beboeres ønsker. Hennes konklusjon er at man: «*bør la beboerne selv i langt større grad få slippe til med eget initiativ.*»³

Hvordan gjennomføre medvirkning?

Medvirkning, og hvordan man kan gjennomføre dette, er ikke noe jeg har jobbet med tidligere i mitt studieløp. Det var derfor noe jeg vil utforske. Det er ulike brukere å ta hensyn til på Håpet, men som student har jeg i mindre grad mulighet og kapasitet til å få fram alle perspektiver. Jeg vil derfor fokusere på noen av beboerne og i tillegg jobbe med barn og unge, som bruker lekeplassene og området aktivt. Samtaler/ kvalitative intervju med noen utvalgte beboere i tillegg til en workshop på en av de lokale barneskolene, vil gi meg et innblikk i ulike ønsker og behov.

1 Hansen (2006)

2 Rørtveit (2015)

3 Thorén (2002)

Prediplom for Landskapsarkitektur
UIT - Norges arktiske universitet
Kursansvarlig: Mari Anneline Aston Bergset

Høsten 2023

Finnes det håp, ja Håpet!

Leserinlegg, iTromsø, 14.03.2024

Helge M. Markusson

I sitt leserinnlegg *Finnes det håp, ja Håpet!* skriver mangeårig Håpetbeboer Helge M. Markusson om sine opplevelser knyttet til drabantbyen.

Jeg synes teksten gir et veldig godt innblikk i hverdagen på Håpet og hvilke steder og kvaliteter i nærområdet som er viktige for innleggsforfatteren. Han beskriver et mangfold av ulike mennesker, et sterkt fellesskap i nabolaget og jeg opplever at han med stolhet forteller om en bydel, som har et sett med verdier ikke så mange andre bydeler i Tromsø har. Samtidig får jeg inntrykk av at Markusson har et behov for å forsvare og forklare hvorfor han har valgt å bosette seg på Håpet. Dette vitner om at også Håpet er en bydel som har vært utsatt for stigmatisering og fordommer.

LESERINNLEGG:

Det er ikke råflott på Håpet, det har det aldri vært. Men det duger. I alle fall for meg, og de fleste av oss andre som bor her.

I ei tid der boligkompleksene får navn som ender med «terrasse» og «brygge», og der heis, kjøkkenøy, garasje implementert i huset, utendørs badestamp og gangavstand til byen er det som vektlegges i boligannonse, da framstår ikke Håpet som noe som er særlig kult.

Håpet var en av de første drabantbyene i Tromsø da det ble bygget på slutten av sekstitallet og begynnelsen av syttitallet. Rekkehus, tre- og fireetasjers blokker. Og ragende over dem alle, selveste Høyblokka, med sine åtte etasjer. Med veier oppdelt i et tilsynelatende tematisk system; fugler. Stærveien, Dueveien, Lundefuglveien, Rypeveien, Alkeveien og Måseveien.

Hadde de nå enda holdt seg til bare sjøfugler, eller noe annet. Men, pippip er pippip! Så kommer veiene som danner grensene. Mot nord Ørneveien, sør Heiloveien. I vest Stormåsevegen. Og i øst, der ligger veien som er kalt opp etter mannen som fant opp begrepet «Jernteppet», Winston Churchill! WC-veien, som vi kaller den, danner et klart skille til eneboligene i Sjømannsbyen, eller Mortensnes som det offisielt heter.

Det trengs ei ørn og en statsmann av format for å holde grensene klare, Langnes og Mortensnes liksom, mange hundre meter ifra sjøen.

Styrmannsveien, og Kapteinveien. Det er ikke mange sjømenn der oppe. Lånte fjær!

På Håpet derimot, der er det nok veier å plukke fjær av. Men likevel er det et merkelig fenomen. Det er fugler og det sjøfartsykker. Men midt oppi det hele skjærer altså Winston Churchills vei gjennom.

Du vet når du er på Håpet. Da er det slutt på dobbeltgarasjer og fancy biler. Vi kjører biler som fungerer, og så tar vi rute 24. Håpet er Håpet, et skikkelig sosialdemokratisk borettslag. Med lekeplasser, fellesboder og møter i borettslaget som det av og til burde vært laga film av.

De som bor på Håpet er skikkelige og vanlige, sære, kloke, snille og kanskje litt uenige folk. Noen arbeider i barnehage, noen er professorer, noen arbeider i butikk, og noen er pensjonerte. Det er forskjell på folk, men det vises ikke så godt på Håpet. Skal du ha noe annet enn svart kaffe på Håpet må du lage den hjemme. På bydelskroa, La Speranza (jepp, det er italiensk og betyr håpet, så klart!) får du svart kaffe, så kan du kjøpe en baileys eller en konjakk på siden. La Speranza serverer byens beste pizza, så enkelt er det. Sammen med butikken i høyblokka, Prix, utgjør kroa hjertet på Håpet.

Jeg blir like glad hver gang jeg åpner døra på La Speranza, og lukta av hvitløk og varm pizza slår mot meg. Jeg har vært på et trist og vemodig gravøl der, jeg har fått kaffe der etter en

heidundrende fest, men mest har jeg kommet dit i godt humør for å ha det hyggelig sammen med folk som er nær meg. De følger ikke moten på La Speranza, fortsatt står plankebiff på menyen, du får den med gratinert potetmos rundt kjøttet. Og både rødvinen og halvliteren er priset anstendig. På Prix har de det du trenger for å klare deg gjennom uka, og litt til. Holder ikke det, er det ti minutter å gå til landsdelens største kjøpesenterområde. Jeg liker å trø gatene på Håpet, sammen med hunden snuser jeg meg rundt. Håpet består av flere borettslag, og etter hvert har jeg lært meg hva som skiller dem.

I Dueveien har de spesialisert seg på kattebroer, fra verandaene i leilighetene i første etasje. Hunden og jeg er dypt skeptiske til slikt. Da er det mer stil oppe i WC-veien, der hundene jager katter og er til stas når det er samling utenfor grillhytta.

I Håpet tre har de høyblokk og butikk. En periode fantes det en bruktvinylobutikk, men han som drev der prata så mye at jeg slutta å gå der. Nå er butikken lagt ned. Drabantbyen Håpet har egen 4H-klubb, intet mindre. I Myreng borettslag har de sin egen økologiske kjøkkenhage. Den ligger i Rypeveien.

Altså: økologisk kjøkkenhage, svart kaffe, plankebiff, nærbutikk. Håpet er pinadø det reineste hipsterorama! Og en ting til: Håpet er den eneste bydelen i Tromsø, ja i hele landsdelen, som har hatt konsert med Elton John. Tenk det; Skarphallen ligger i Heiloveien, bare så det er sagt!

Vanligvis skjer det ikke så mye på Håpet, det er den seige bydelen. Men det er ved første øyekast. Nesten kontinuerlig renoveres og oppgraderes blokkene og rekkehusene. De som var litt misunnelige for tre år siden står nå triumferende på sin nye og flotte veranda. På Håpet får folk være det de er. Noen sliter med sitt, og er ikke alltid helt på nett. Eller kanskje det er det de er; på nett, men med noe ikke vi andre forstår. Andre trenger ei hjelpende hånd på bussen eller i butikken. Noen er ensomme, fordi de vil det. Andre byr på seg sjøl, møter opp på dugnad og koker pølser.

Det hender at noen av oss bruker litt tid på å finne

nøkkelhullet når vi kommer hjem med drosje utpå natta, og det hender det kan bli litt høylytt på en veranda en sommerkveld. Det går bra, vi ser stort på det. Stort sett er Håpet en helt vanlig bydel. Håpet følger den norske folkelige rytmen, folk drar på jobb, de kommer hjem og passer stort sett sine egne saker.

Jeg liker våren på Håpet. Når snøen har forsvunnet er det dugnad. Dugnad er bra, for da må vi ut og møte de andre som bor i borettslaget. Det finnes alltid de som ikke deltar, men det er lov. Ingen gjør seg til dommer av den grunn, i alle fall ikke høylytt.

Jeg liker Håpet om sommeren, når sola skinner nesten 24 timer i døgnet. Når jeg kommer hjem fra turer eller ferier, når verandaplantene skriker etter vann, når jeg går sisteturen med hunden, da føles det trygt og fint. Så står jeg på verandaen og ser på fjellene på Kvaløya, nikker vennlig til dem, og til naboen som står på sin veranda.

Jeg liker Håpet om høsten, når mørket kommer og vi henter pizza på La Speranza. Gå fortauet i WC-veien med en stor varm «Håpet spesial» i pizzaeska, hjem til en trygg sofa.

Og jeg liker vinteren på Håpet. Når skisporet går over plenen mellom Dueveien og WC-veien, og forsvinner inn over Ørneveien og ut i verden. Når ungene graver huler og ganger i de store snøhaugene som ligger jevnt fordelt.

Vi har bodd ganske lenge på Håpet, og vi har av og til snakka om å flytte. Til slutt gjorde vi det, tok det store spranget, og flyttet 52,5 meter. Fra ei blokk til ei annen. Det er eneste gangen jeg har flyttet ved kun hjelp av ei sekketralle og litt bærehjelp. Og i går kveld sto jeg ute og så på nabolaget. Jeg sto der på nordgrensa i Ørneveien, og så tenkte jeg på en fysak fra Harstad som engang kommenterte at Håpet så ut som noe fra Sovjetunionen.

Selvfølgelig hadde han ikke peiling. Men vi ser stort på det og lar ham fare ned dumskapens elv, akkurat som journalister som ved hjelp av kunstig intelligens måler vellykkethet i lønnsstrinn og høydemeter. Vi vil nemlig ikke at det skal bli for populært her. Det kan fort bli for mye stress og reint for dyrt.

Samtale med Håpet velforening

Ferdselsårer, steder og møteplasser

			
↓	↓	↓	↓
STEDER JEG LIKER	VIKTIGE MØTE- PLASSER	STEDER MED FORBEDRI- NGSPOTENSIAL	VIKTIGE FERDSE- LSÅRER

Beboere
fra disse
områdene

Håpets
"indrefilet"

Oppsummering/ stikkord fra samtalen:

BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

- Håpet: et sted man kan bo hele livet. Folk flytter innad i bydelen etterhvert som man trenger mere eller mindre plass.
- Håpet speiler samfunnets sammensatte befolkning. Alle er representert i forhold til alder, bakgrunn, livssituasjon osv. Alle sosiale lag: akademikere, flyktninger, enslige, førstegangskjøpere, barnefamilier osv.
- Mange ulike interesser i nabolaget. En nabokrangel kan forekomme enten det er snakk om spørsmål om å bevare eller fjerne flere trær, eller barn som bråker i gårdsrommet.

FERDSELSÅRER

- Snarveier og stier opp til universitetet
- Mye trafikk på veiene rundt bydelen. I utgangspunktet skal det ikke være gjennomfart i de indre veiene, men noen kjører gjennom Håpet for å unngå kø på tverrforbindelsen. Det er egentlig 30 km/t på indre veier, men mange overholder ikke dette (Rypeveien nevnes) og det kan oppleves farlig for barn til og fra skolen.

MØTEPLASSER

- Coop (men kiwi er billigere). Her var det også tidligere postkontor, bruktbutikk osv.
- Skatpmarka. Det er her ungdom henger, fordi de ikke synes det er fint utenfor ungdomsskolen. Her finnes det populære skiløyper og akebakke.

STØY

- Tenker ikke så mye på det. De opplever at det er mest lyd bak blokkene, pga ekko og gjenklang.

ØNSKER

- Grendehus
- Aktivitetspark i nærområdet. De eksisterende sportstilbudene blir for langt unna for mange av barna.
- Skøytebane, ble gjennomført en vinter, men har ikke hatt mulighet/ midler til å gjenta suksessen. Ønsker noe mere permanent, plant og med belysning.
- Tryggere skolevei, fartsdumper, gangfelt. At barn kan ferdes trygt både sommer og vinter
- Å flytte bussholdeplassene til utenfor coop og unngå farlig trafikk

Mortensnes barneskole

06.03.2024

16 elever fra 5. klasse (10 år)

Varighet: 2,5 timer

PLAN FOR DAGEN:

30 min	OPPGAVE 1 - SPLOTTING
10 min	KORT PAUSE
40 min	OPPGAVE 2 - KARTLEGGING
75 min	LANG PAUSE
30 min	OPPGAVE 3.1 - MITT "DRØMMESTED"
20 min	OPPGAVE 3.2 - MODELL

HVORFOR BARN?

For å ha god medvirkning er det viktig med representativitet. En vanlig utfordring i medvirkningsprosesser er at det på åpne møter ofte dukker opp bestemte innbyggergrupper. De med høyest røst blir hørt og dermed blir deres meninger forsterket.⁴ I mitt prosjekt ønsker jeg å få fram stemmene til noen som ofte blir oversett: barna.

Denne gruppen krever ekstra tilrettelagt opplegg og kanskje derfor vurderer man i mange prosjekter at det blir for tidkrevende å involvere barn. På Håpet bor det mange barn og jeg tenker derfor at

det er ekstra viktig at de får si sin mening om sitt oppvekstmiljø. Ved å velge å lytte til barna håper jeg at jeg kan få andre perspektiver på hvordan prosjektet bør utformes.

MÅLSETTING

Målet for workshopen er å få til en god dialog med elevene og ta deres meninger og innspill på alvor. Jeg vil med innlevelse forsøke å forstå hvordan barna opplever og bruker sitt nærområde. Med enkle, forståelige oppgaver er målet at alle i klassen skal bli hørt, at elevene får utfolde seg kreativt og at medvirkningsprosessen potensielt kan skape eierskap og engasjement.

⁴ arkitektur (2022)

DETALJERT TIDSPLAN

- Inspirert av NODAS måte å bygge opp en workshop på

Aktivitet	Tid	Instruksjoner	Materiale
Klargjøring	30min før workshoppen	<ul style="list-style-type: none"> Flytte bord: 5 grupper Gjøre klar digital presentasjon Legge A4-ark + tusjer på bordet 	Laptop Digital presentasjon
Introduksjon	10 min 08.40-08.50	<ul style="list-style-type: none"> Intro: Hvem er vi? Hva er landskapsarkitektur? Eksempler/ bilder 	Laptop Digital presentasjon
Timeplan	10 min 08.50-09.00	<ul style="list-style-type: none"> Timeplan for dagen Oppgavene Spørsmål? 	Laptop Digital presentasjon
OPPGAVE 1	30 min 09.00-09.30	<ul style="list-style-type: none"> Forklare oppgave, eksempler Spørsmål? 	A4-ark Tusjer
PAUSE	10 min 09.30-09.40	<ul style="list-style-type: none"> Legge frem kart/ konvolutter Henge opp splotter 	Kart * 5 Konvolutter Teip (henge opp)
OPPGAVE 2.1	40 min 09.40-10.15	<ul style="list-style-type: none"> KART: Forklare oppgave Hvor liker du å gå? (10min) Hvor liker du å være? (15min) Hva er ditt favorittsted, 3 ord? (15min) 	Tusjer Konvolutter: Runde klistremerker (rosa, blå, gule, grå) Stjerneklistermerker Hjertelapper
PAUSE	75 min 10.15-11.30	<ul style="list-style-type: none"> Klargjøre modell Legge frem materiale 	Lyspærer + nåler Blå + rosa nåler
OPPGAVE 2.2	30 min 11.30-12.00	<ul style="list-style-type: none"> MODELL: Forklare oppgave Favorittsteder (10min) Kjedelige steder (10min) Ideer (10 min) 	Tusjer, nåler (rosa + blå)
OPPGAVE 3	20 min 12.00-12.20	<ul style="list-style-type: none"> Forklare oppgave Mitt drømmetorg 	Fargeleggingsark Egne tegnesaker
Takk for i dag	10 min 12.20-12.30		

Mortensnes barneskole

INTRO - Hva er landskapsarkitektur?

Workshoppen startet med en introduksjon hvor jeg forklarte; hvem vi er, hva landskapsarkitektur er og hva som var målet og opplegget for dagen.

HVEM ER VI?

"Vi studerer noe som heter landskapsarkitektur. Dere vet kanskje at arkitekter tegner bygninger og hus? Vi som er landskapsarkitekter tegner hvordan alt som er utenfor husene skal se ut."

HVA ER LANDSKAPSARKITEKTUR?

Jeg viste noen eksempler på hva landskapsarkitektur kan være og prøvde å velge ut bilder og steder som barna kan ha hørt om eller ha et forhold til. Tanken var at disse bildene også kunne fungere som inspirasjon til den siste tegneoppgaven "Mitt dørrmetorg".

"Landskapsarkitektur kan for eksempel være parker, torg eller veier. Landskapsarkitekter kan også tegne lekeplasser."

"I Tromsø er det mange ting som er tegnet av landskapsarkitekter. Er det noen som kjenner seg igjen? Den nye bydelen i Tromsø, Vervet, er blandt annet tegnet av landskapsarkitekter, det samme er aktivitetsparken Charlottenlund."

HVA SKAL VI GJØRE I DAG?

"Dette året jobber jeg med en oppgave der jeg prøver å tegne et forslag til hvordan uteområdene på Håpet kan bli enda bedre."

HVA SYNES DERE?

"Grunnen til at vi er her i dag, er for å høre hva dere synes om uteområdene som finnes der dere bor og i nærheten av skolen. Det er jo dere som er ekspertene. Det er dere som vet hvor den beste snarveien til skolen er, hvor det er best å spille fotball og hvor den beste plassen for å gjemme seg litt vekk fra de voksne finnes. Så planen for dagen er at dere skal få prøve dere som landskapsarkitekter."

HVORFOR GJØR VI DETTE?

Det var også viktig med en forventningsavklaring. Derfor var jeg tydelig på at dette er et studentprosjekt som ikke kommer til å bli realisert, men at det barna lager og tegner skal brukes i min oppgave, som kanskje kan inspirere noen andre til å forbedre steder som barn bruker.

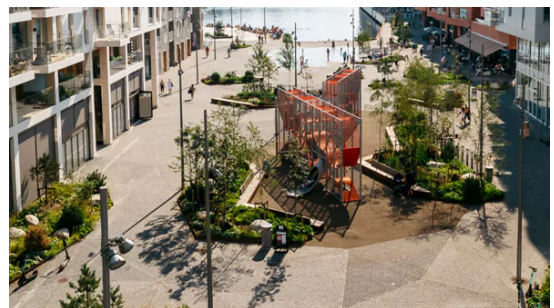
"Det er uansett viktig at barn blir hørt når man planlegger uteområder. Dere bruker kanskje uteområdene litt annerledes enn de voksne og derfor må også dere få lov til å si deres mening om hvordan uteområdene skal se ut og fungere."

EKSEMPLER

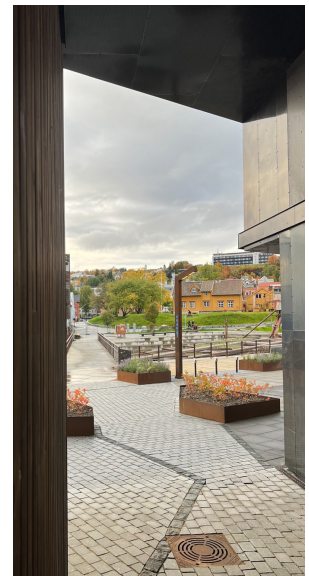
Torg, veier, vann, natur

Lekeplasser

I Tromsø

HVOR HAR DU DET GODT?

Splot står for sted, person, læring, observasjon og tråkk. Metoden er utviklet av forsker Aina Landsverk i samarbeid med Arbeidsforskningsinstituttet og andre antropologer, samfunnsgeografer, landskapsarkitekter og kunstnere. Metoden er utarbeidet for å bedre kunne forstå barn og unges stedsidentitet og tilhørighet.

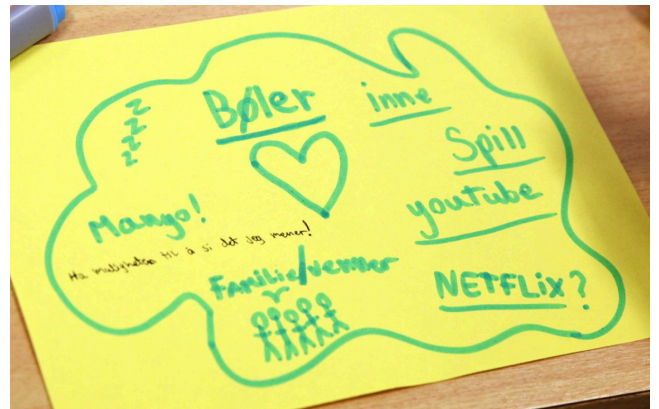
Jeg valgte metoden fordi den krever lite (kunn penn og papir) og fordi jeg tenker at den er en fin introduksjon og en måte å bli bedre kjent med barna på.

Metoden er designet for å være "intuitiv, konkret, tidsintensiv og lett tilgjengelig"⁵. Barna får fritt assosiere og lage egne, subjektive, personlige kart. Fordelen med dette er at man får innsikt i hvilke steder som har betydning for barna, uten å legge føringer eller bruke forutbestemte kategorier.

OPPGAVETEKST:

- 1) Tegn et hjerte midt på arket.
Rundt hjertet tegner du en strek som omslutter hjertet. (Ikke som en sirkel. Forestill deg at du slipper et egg i gulvet, tegn "splætten". Skriv fornavn og alder på arket.
- 2) Inne i hvert "rom" skriver eller tegner du steder du har i hjertet ditt, og som er viktige for at du skal ha det bra. (Noe du liker å gjøre, en følelse, en aktivitet, et konkret sted, hvem liker du å gjøre det med?)
- 3) Presenter splotten din for de andre på gruppa. Beskriv hvorfor din splot ser ut som den gjør og hva det er som gjør at du har det godt på disse stedene.
- 4) Splotutstilling: Heng opp splotten på veggen. Har noen splottet det samme som deg?

⁵ Hagen, Osuldsen (2021) s.6

Eksempler som ble vist til elevene

Justin 11 år

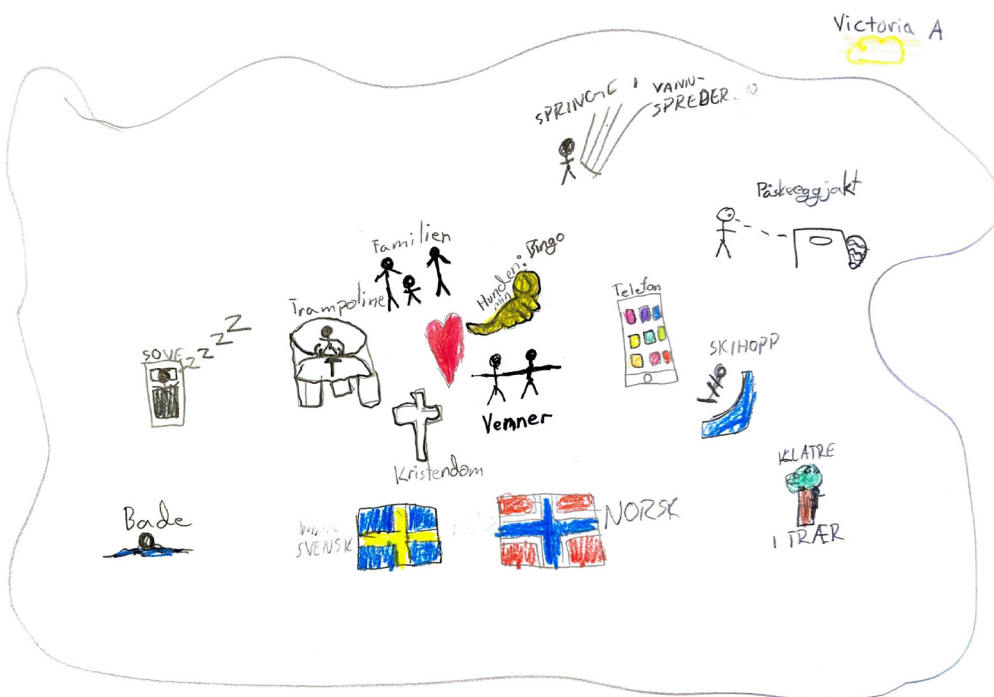
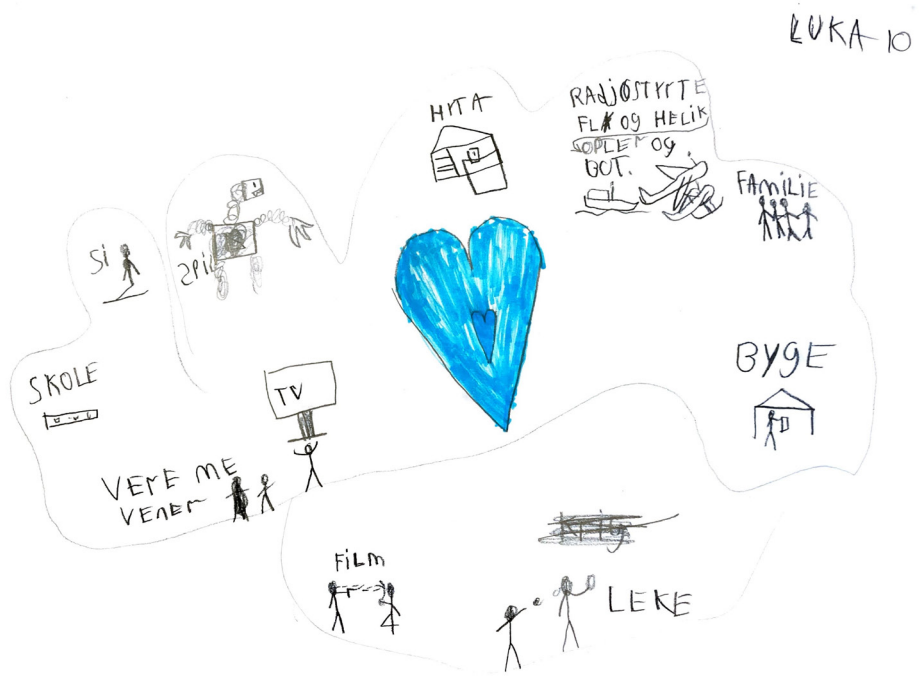

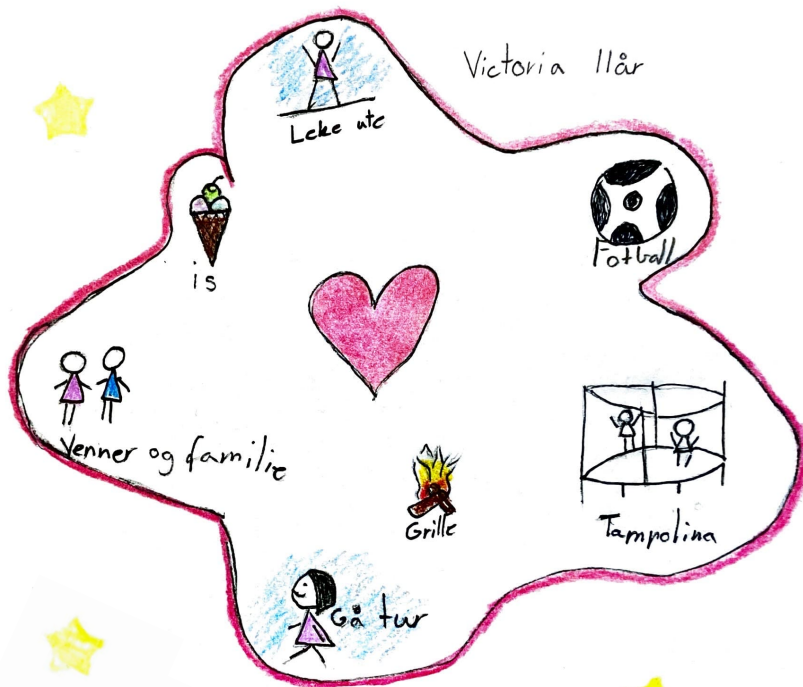
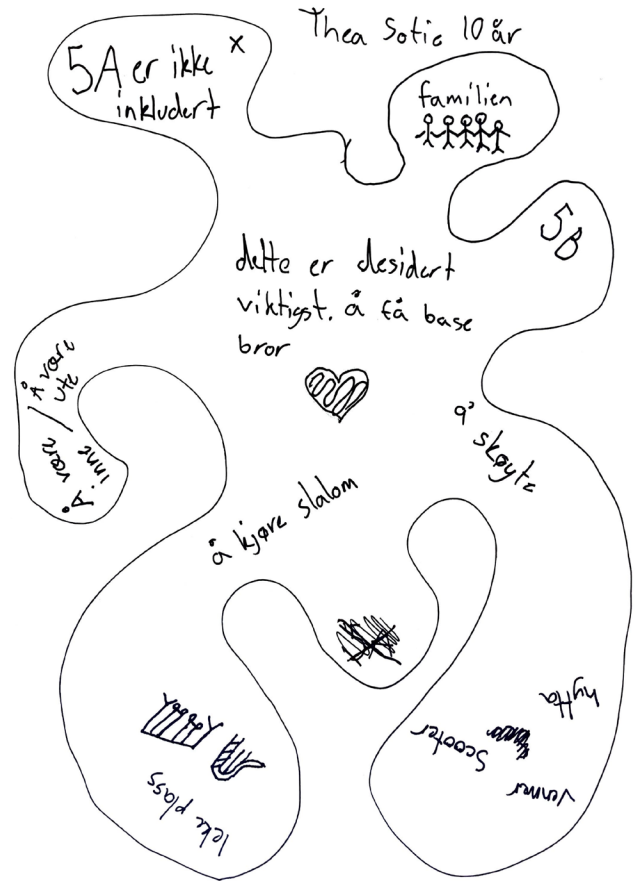
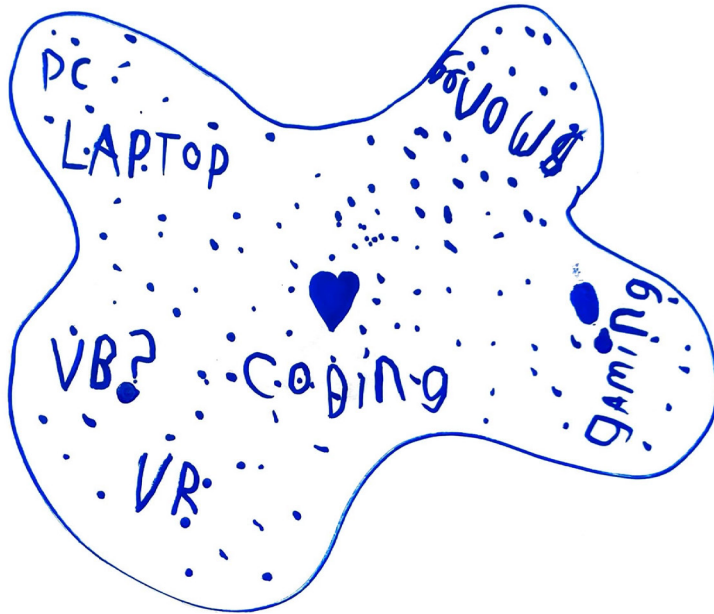
Engja 10 år

Johanna 11 år

ADRIAN 10 ÅR

KARTLEGGING

METODE

Kartleggingsøvelsen er inspirert av arbeidet til Johanne Svendsen Helvik og Elise Gunnes Buan i deres masteroppgave *Ungdommens byplan for moss sentrum* fra 2020. Målet med øvelsen er å kartlegge hvor elevene liker og ikke liker å være.

UTFØRELSE

Klassen ble delt inn i fire grupper og alle gruppene fikk utdelt et stort ortofoto og en konvolutt hver. Med tusjer, klistremerker og post-it lapper skulle de markere steder og bevegelsesruter i kartet.

Elevene fikk beskjed om å markere steder i kartet ut i fra fire kategorier: steder de synes er morsomme, kjedelige, trygge og utrygge. Målet var at kategoriene skulle være tilpasset barna og være så konkrete og forståelige som mulig.

I tillegg til steder, ønsket jeg å få et innblikk i hvor barna beveger seg og pleier å gå. Med oransj tusj markerte de skoleveien sin. Om de visste om noen kule snarveier skulle dette markeres med blå tusj. Å markere hvor man går til og fra skolen er en konkret og enkel oppgave. Man får færre svar enn om man hadde spurt hvor elevene liker å gå, men tanken er at spørsmålet om skolevei, bedre vil reflektere hvor barna går mest.

Ved å spørre om snarveier håpet jeg på å kunne avdekke små veier og hemmelig stinettverk som er lite synlig for de som ikke er godt kjent i området.

Siden kartleggingsøvelsen er gruppebasert er det fint og også ha en oppgave som er individuell og mer personlig, slik at man sikrer at alle blir hørt og får bidratt. Derfor var siste oppgave at alle skulle få velge seg et favorittsted hver, markere dette med en stjerne i kartet og beskrive det med 3 ord.

VISSUELT MATERIALE

I tillegg til forståelige kategorier og spørsmål, var det viktig at kartet var så tydelig som mulig slik at barna kjente seg igjen. Derfor markerte jeg bygninger og andre funksjoner som barna er kjent med i ulike farger og med tekst. Kartutsnittet er større enn selve prosjektområdet. Dette er fordi jeg ville få med uteområdene rundt barneskolen og fordi stedene som ligger rundt Håpet også er interessant å få barnas perspektiv og tilbakemelding på.

Hver gruppe fikk hvert sitt kart/ ortofoto de kunne tegne og klistre lapper på

OPPGAVETEKST

HVOR LIKER/ LIKER DU IKKE Å GÅ?

1) Hvilken vei pleier du å ta til og fra skolen?

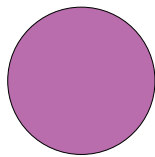

2) Finnes det noen kule snarveier?

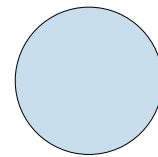

HVOR LIKER/ LIKER DU IKKE Å VÆRE?

3)

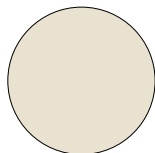

Morsomme steder

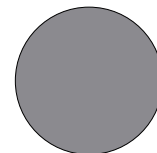

Kjedelige steder

4)

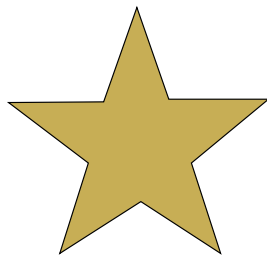
Trygge steder

Skumle steder

HVOR LIKER/ LIKER DU IKKE Å VÆRE?

5)

Mitt favorittsted

6)

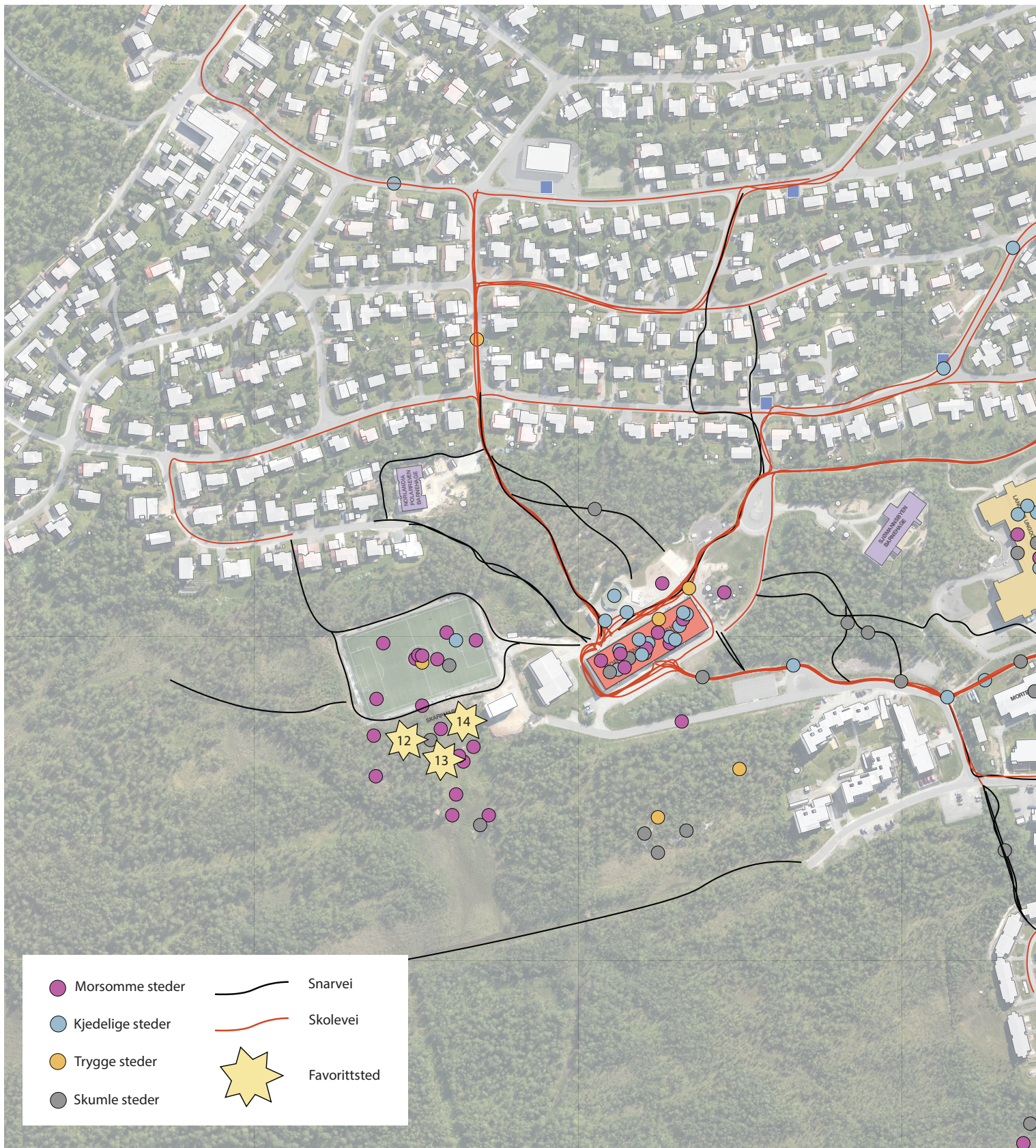

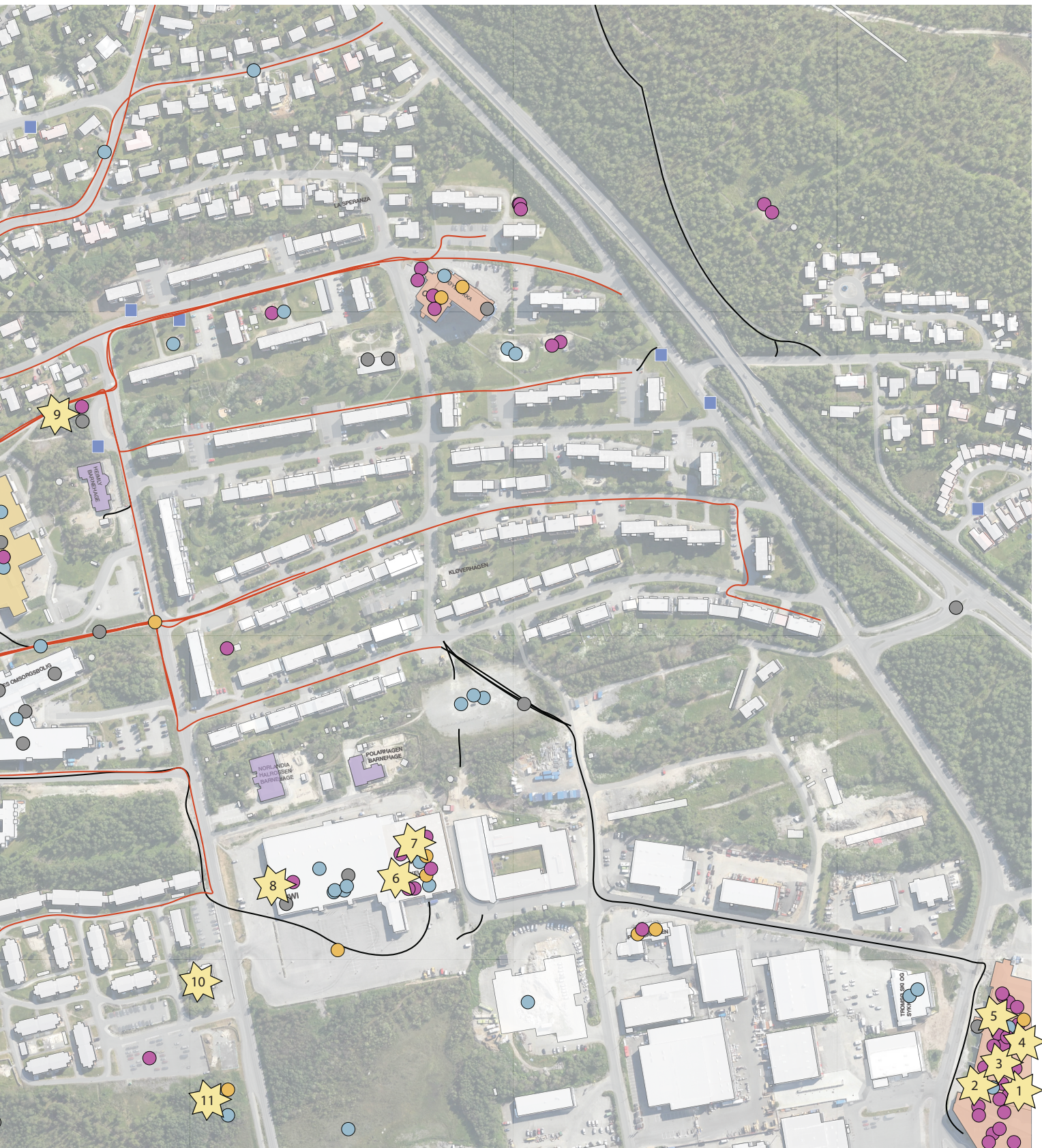
Skriv tre ord på hjertelappen som beskriver
ditt favorittsted
Fest hjertet ved siden av stjernen din

Mortensnes barneskole

OPPGAVE 2 - Kartoppgave

RESULTAT

Mortensnes barneskole

OPPGAVE 2 - Kartoppgave

RESULTAT

FUNN

Stedet flest puttet stjernen sin på var hjemme hos seg selv. Av personvern hensyn har jeg valgt å ikke ta med disse i kartet, men heller vise til de gjennom ordene elevene har valgt å beskrive hjemmet sitt med. At så mange valgte hjemme som favorittsted kan vitne om at innendørs aktiviteter er viktig i barnas hverdag. Barna kunne fortelle at de likte å besøke hverandre og aktiviteter som gaming, se på tv og sove ble nevnt.

Noe som var interessant å se, var hvor viktig rolle de kommersielle aktørene spiller i barnas hverdag. Jekta, leos lekeland og matbutikkene ble nevnt. Flere utrykte også at det var andre kommersielle aktører de savnet på kartet, som Trømsøbadet og TSE. Jeg tenker at dette vitner om at det trengs flere ukomersielle tilbud i nærområdet. Aktørene som ble nevnt tilbyr flotte aktiviteter men det er synd hvis muligheten for å delta i sosiale settinger på fritiden, ahenger av størrelsen på lommeboka.

Et annet viktig funn er at Skarpmarka og akebakken er så populær. I prosjektet blir det viktig å koble seg på stinettverk og slike omkringliggende populære områder.

REFLEKSJON

Fordelen med denne metoden er at det er lett å få informasjon om konkrete steder som kan overføres til prosjektet. En utfordring med oppgaven var å få konkrete tilbakemeldinger på Håpets utearealer. Det virket som at disse ble lite brukt av barna og eneste kommentar de hadde til lekeplassene som ligger mellom blokkene var at de var kjedelige. Dette vitner om at det er behov for en oppgradering av disse.

Jeg opplevde at samtalene rundt kartet var det som ble mest interessant. Når det ble stillt oppfølgings spørsmål hadde barna mange refleksjoner rundt hvorfor de likte eller ikke likte et sted.

HJEMME

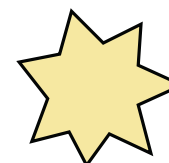
“Hjemme er best, ingen protest”

“Hjemme er hjemme”

“Hjem! Mitt hjem!
Er en plass med
kjærlighet”

“Gaming,
playstation,
Fortnite”

“Gaming,
pc, tv”

En av jentene kunne fortelle at lekeplassen ved studentboligene var kjedelig, stygg og falleferdig, men at det rett ved siden av fantes en perfekt plass for trehyttebygging der man kunne være for seg selv.

En annen fortalte at hun synes det var urettferdig at skolegården var delt opp i to. At i småtrinnets del var det et bredt spekter av lekeapparater og morsomme aktiviteter, men at det i mellomtrinnets del var kjedelig og hun savnet å kunne leke mer i friminuttene.

3 ORD SOM BESKRIVER DITT FAVORITTSTED

KOMERSIELLE AKTØRER

ANDRE STEDER

JEKTA

"Jeg kan kjøpe ting"

"Jeg liker Jekta fordi jeg kan bruke penger"

"Shopping, spise"

"Jeg liker Jekta fordi jeg får nye ting der"

"Jeg liker Jekta fordi jeg får nye ting der"

LEOS LEKELAND

"Morsom, leke, sove"

"Jeg tar Leos lekeland fordi jeg elsker å leke der det er mange gøy ting der"

KIWI

"Mat, godteri, drikke"

"Jeg liker skogen Her er det gøy å klatre"

"Fint, trygghet"

"Trygt, morsomt, rømme"

SKARPMARKA

"Artig, fart og morsomt"

"Jeg liker Skarpmarka fordi på vinteren kan man ake"

"Det er artig å ake der"

Mortensnes barneskole

OPPGAVE 3.1 - Drømmetorget

Denne øvelsen er inspirert av drømmescenario-oppgaven fra Helvik og Buan sin masteroppgave. Målet med øvelsen er å kartlegge elevenes ønsker for et konkret sted.⁸

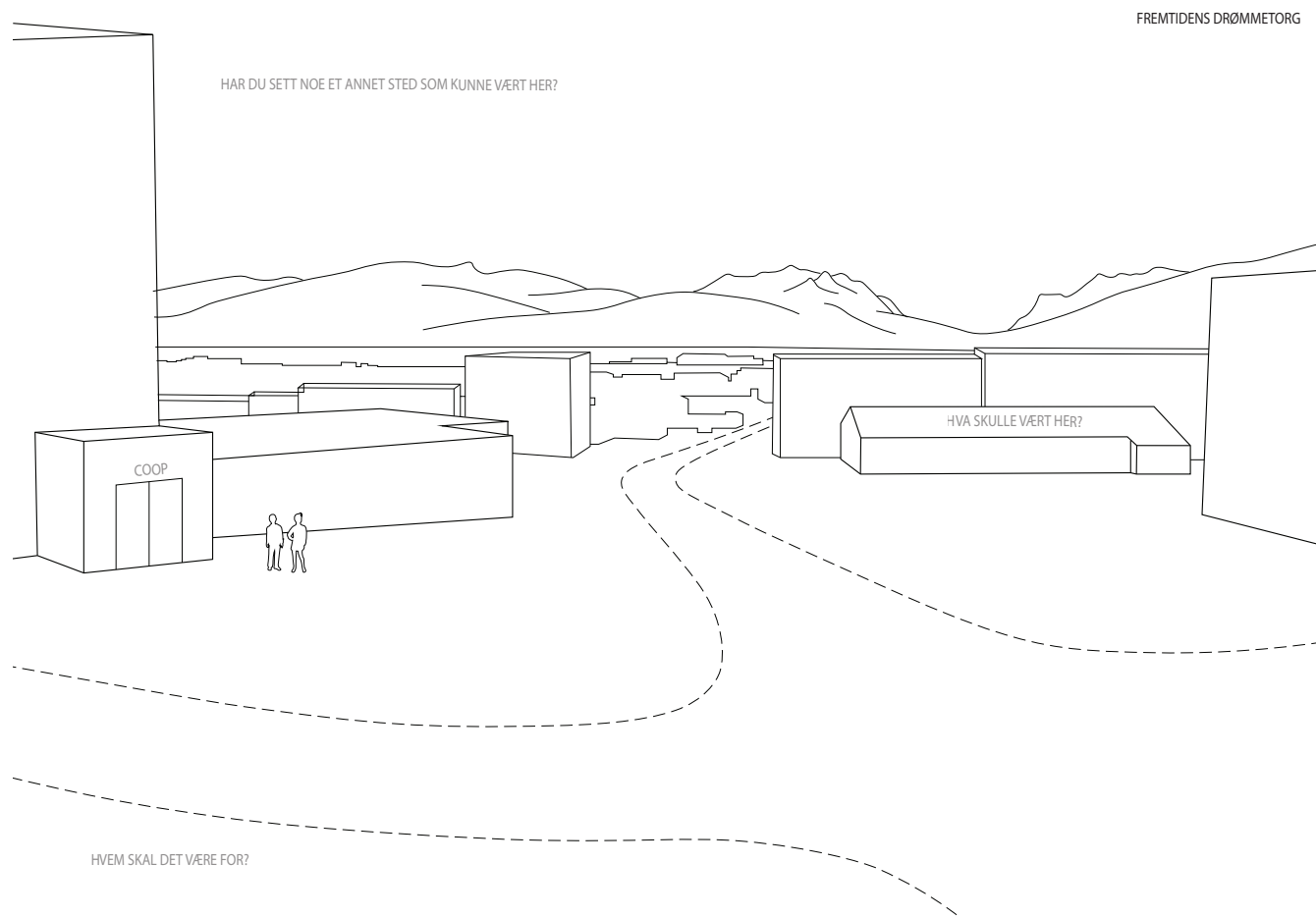
Etter kartoppgaven ønsket jeg å ha en oppgave der elevene selv kunne komme opp med egne ideer for hvordan Håpets utearealer kan bli bedre for dem. Alle fikk utdelt hvert sitt A3-ark med en perspektivtegning av stedet, og med veiledende spørsmål/ stikkord.

Perspektivtegningen lager en ramme og gjør at elevene må forholde seg til et konkret sted. Samtidig er det satt av mye plass på arket for å fritt kunne tegne og skrive det man vil.

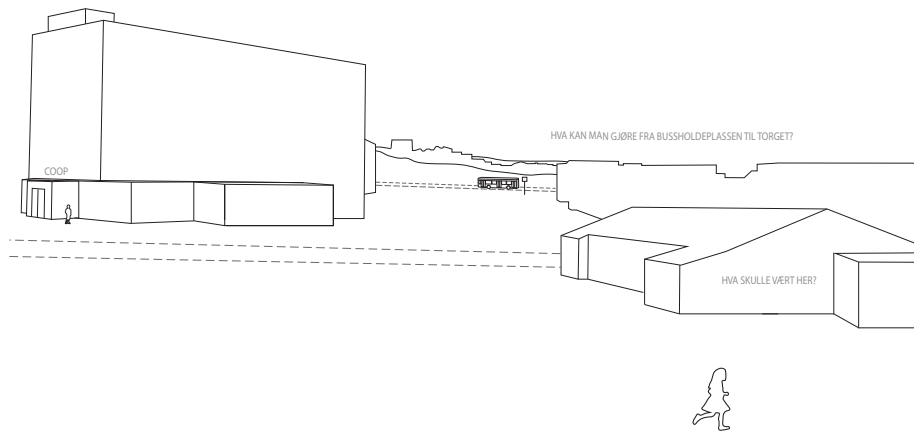
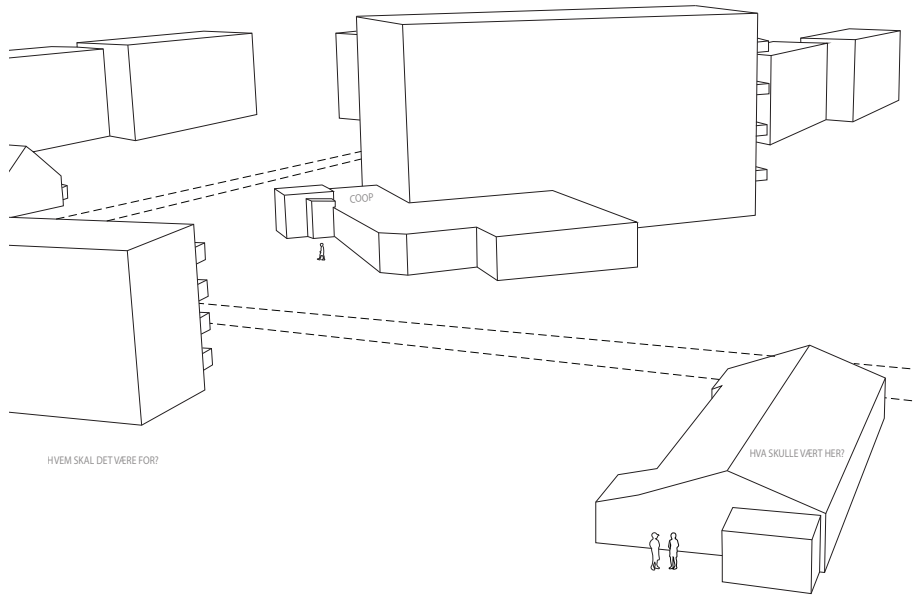
Jeg valgte å gi elevene tegninger av plassen foran coopbutikken og ved den nedlagte barnehagen, og stilte spørsmålene: Hva skulle vært her? Hvem skal det være for? Hva ønsker du deg mere av? Har du sett noe et annet sted som kunne vært her?

OPPGAVETEKST:

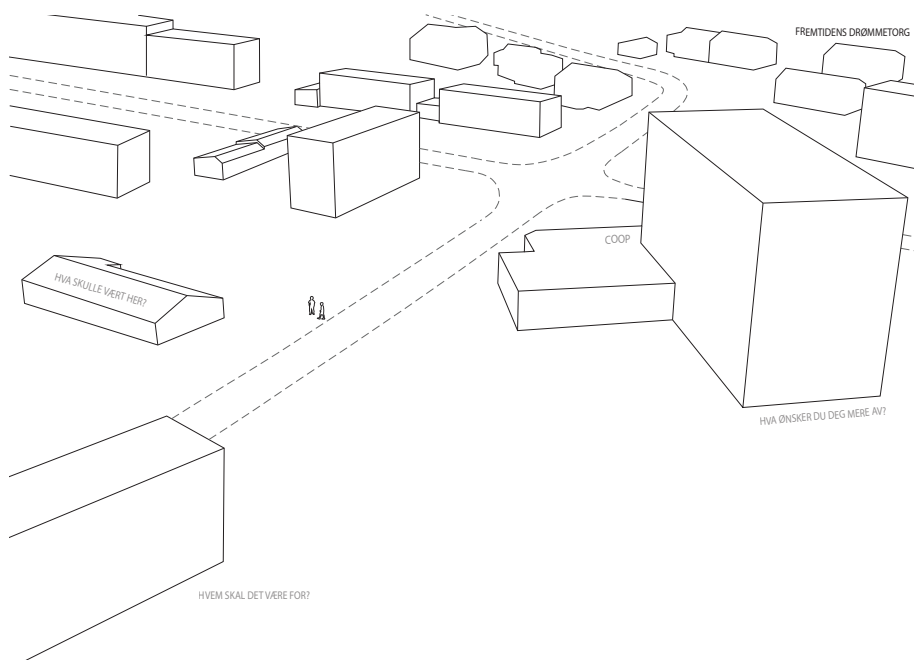
Hvis du hadde alle pengene og all makt i verden, hvordan ville din drømme plass på Håpet sett ut? Velg en eller flere av bildene og tegn din drømme plass!

⁸ Helvik, Buan (2020)

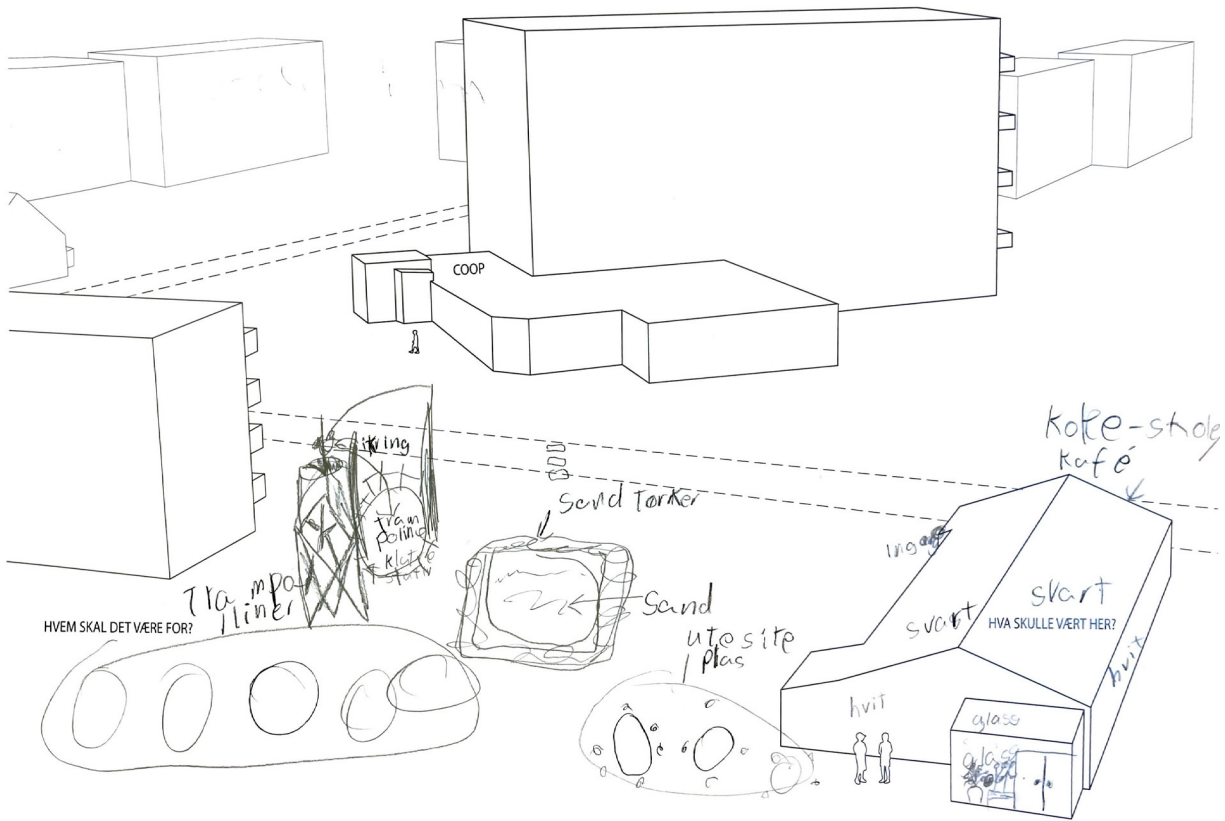
HVEM SKAL DET VÆRE FOR?

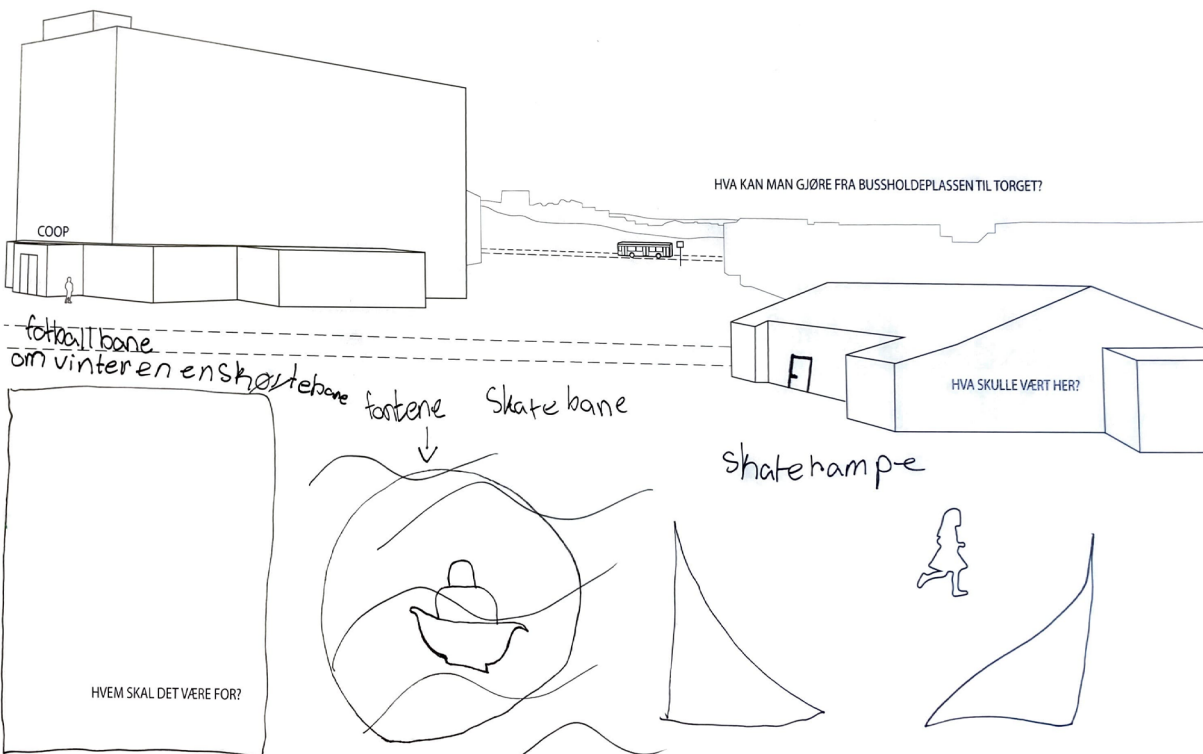
Mortensnes barneskole

OPPGAVE 3.1 - Drømmetorget

RESULTAT

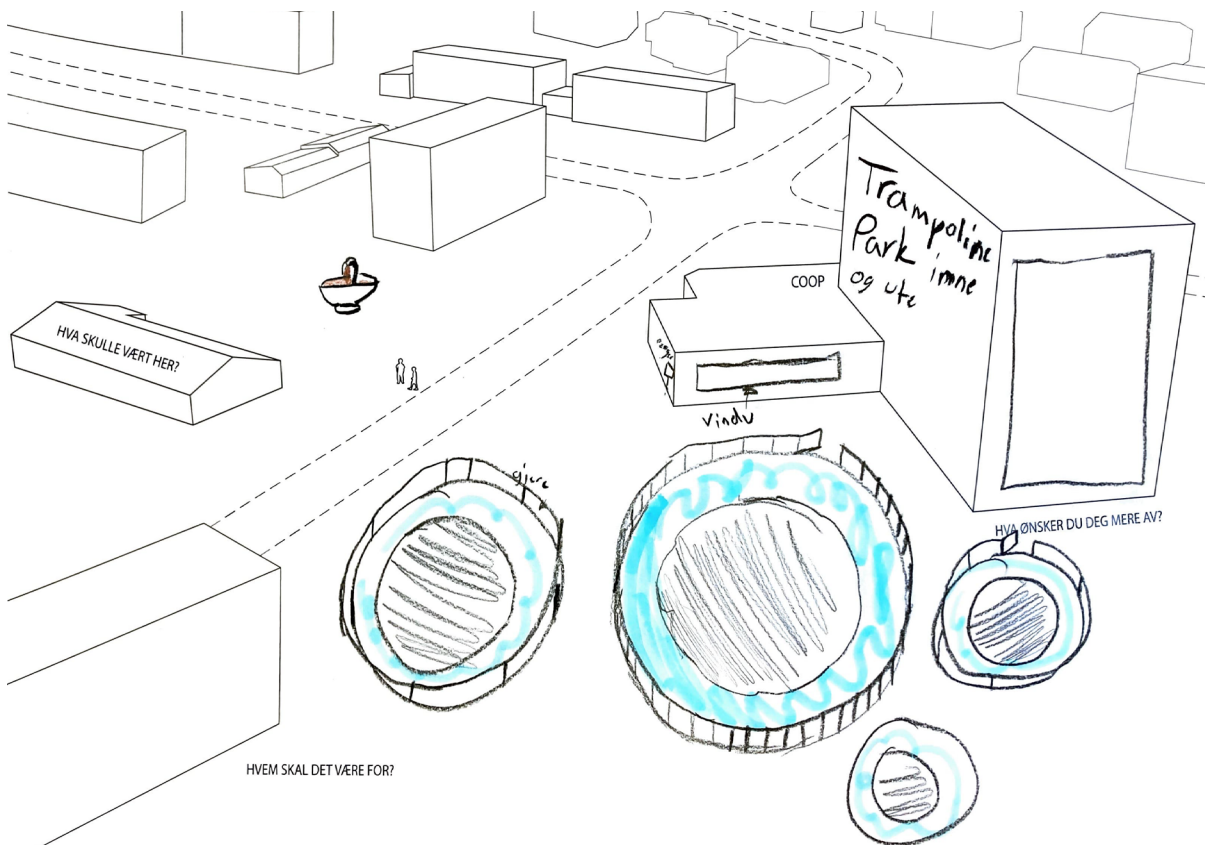
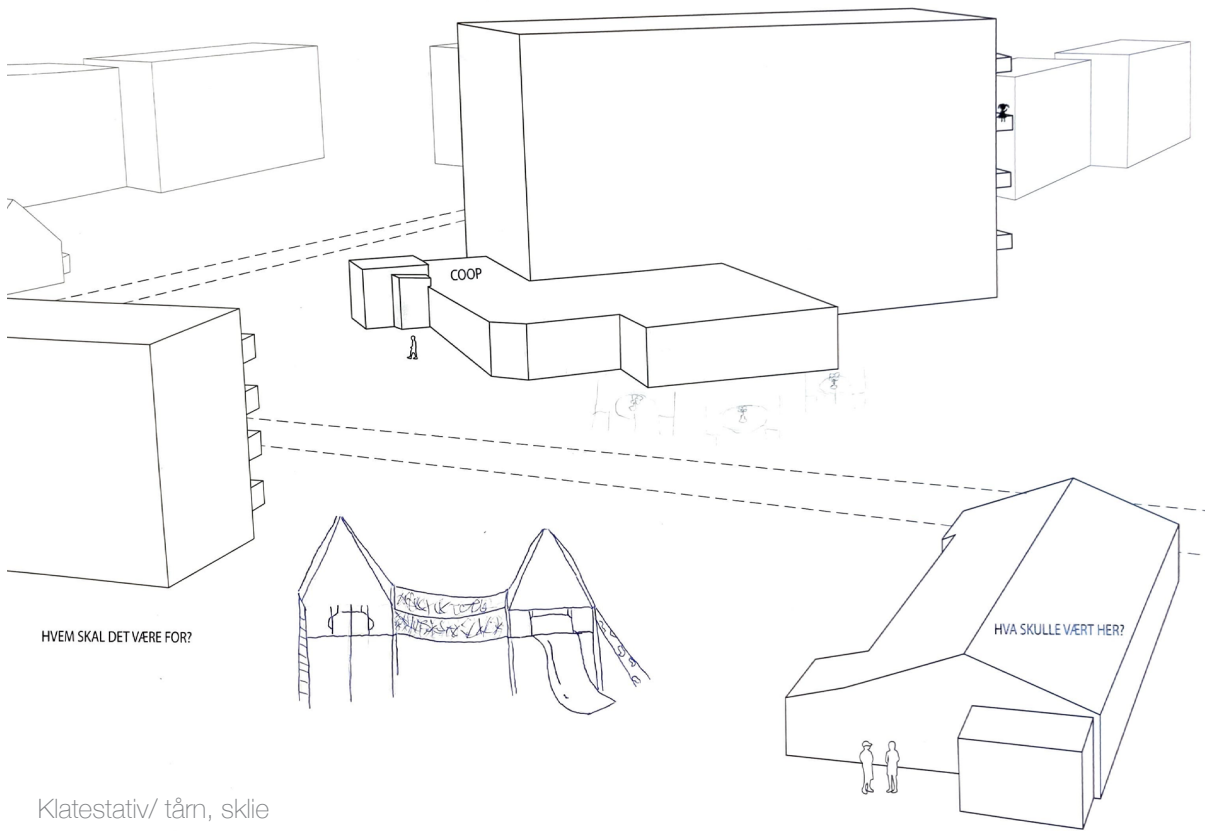

Trampoliner, klatrestativ, snadkasse, sitteplasser utee, kokkeskole, cafe, drivhus

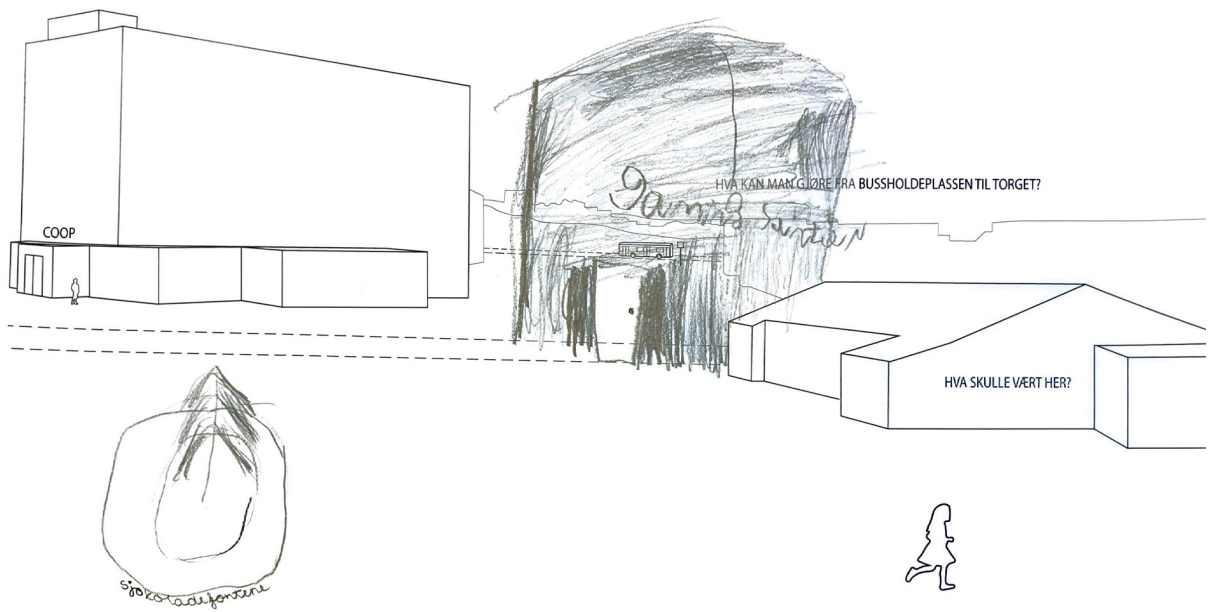

Fotballbane, skøytebane på vinteren, fontene, skaterampe

Mortensnes barneskole
 OPPGAVE 3 - Drømmetorget
RESULTAT

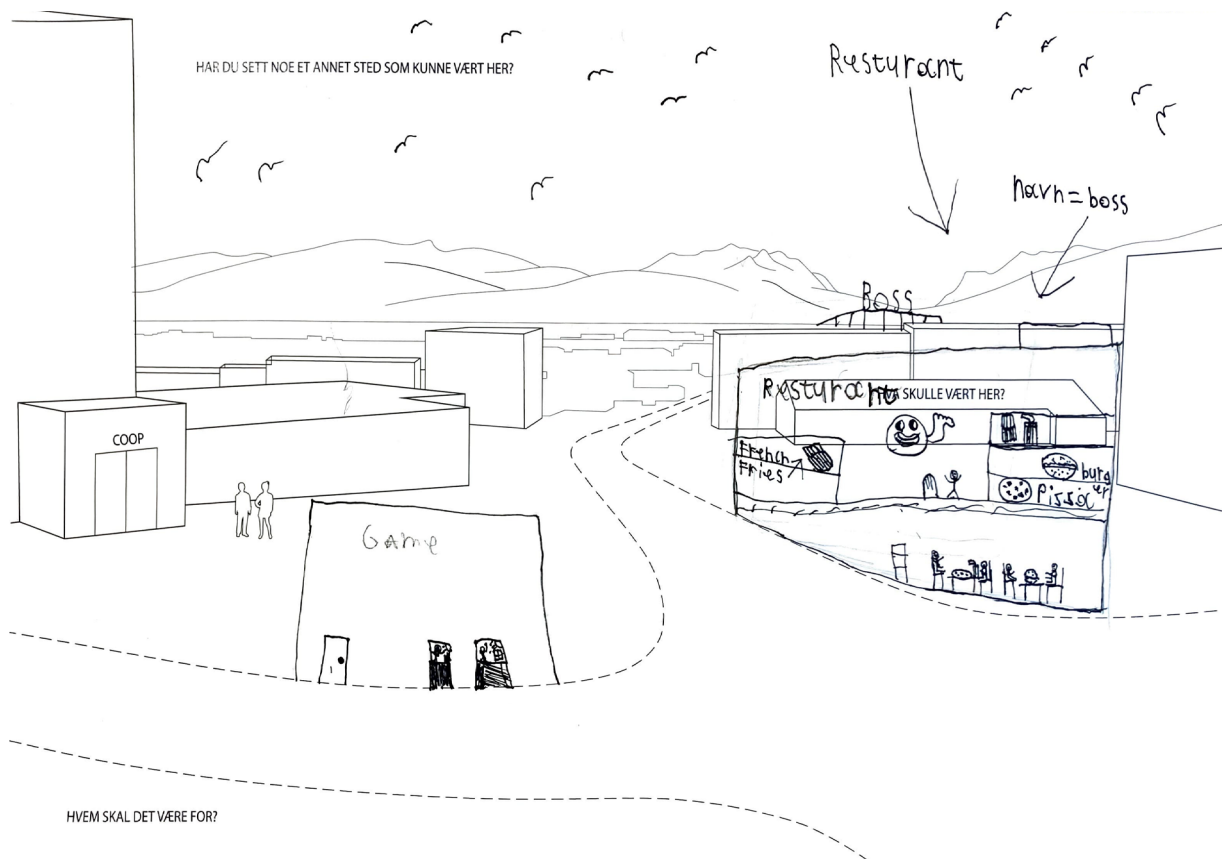

Trampolinepark, fontene

HVEM SKAL DET VÆRE FOR?

Gamingsenter, sjokoladefontene

HVEM SKAL DET VÆRE FOR?

Restaurant, sitteplasser ute, gamingsenter

Mortensnes barneskole

OPPGAVE 3.2 - Modell

OPPGAVETEKST:

FAVORITTSTEDER

- 1) Diskuter på på gruppa:
 - Hva liker du å gjøre på ditt favorittsted?
 - Hva gjør du her på vinteren?
 - Hva gjør du her på sommeren?
- 2) Finn favorittstedene deres i modellen og fest de ROSA nålene her

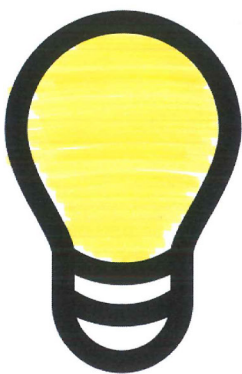

KJEDELIGE STEDER

- På gruppa:
- 1) Bli enige om tre steder dere ikke liker
 - 2) Finn stedene i modellen og fest de blå flaggene her

IDEER

- 1) Se på alle nålene som er plassert i modellen og velg deg ut en nål.
- 2) Hva kunne gjort dette stedet enda bedre?
- 3) Skriv ned en eller flere ideer inne i lyspæren og fest de i modellen

Mortensnes barneskole

OPPGAVE 3.2 - Modell

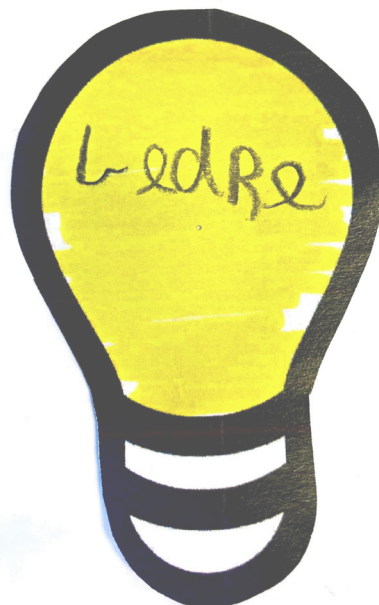
RESULTAT

METODE

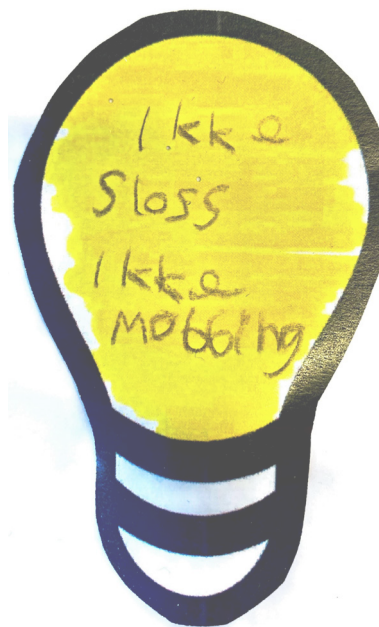
Samtidig som elevene tegnet sine drømmetorg, tok jeg ut en og en gruppe på 4 elever for å gjennomføre modelloppgaven. Oppgaven gikk ut på å plassere nåler i modellen med noen av de samme kategoriene som fra kartoppgaven. I tillegg fikk elevene lyspærer der de kunne skrive opp ideer og feste der de ønsket. Jeg valgte å ta med denne oppgaven fordi jeg ønsket å høre om elevene også hadde ideer for forbedring andre steder enn foran coopbutikken.

REFLEKSJON

Opgaven var ment som en samarbeidsoppgave der elevene måtte bli enige om noen felles steder. Tanken var at modellen skulle fungere som et dialogverktøy, men det viste seg at dette var vanskelig å få til. Dessverre ble oppgaven gjennomført sent på dagen, fokuset til elevene var dårlig og noen uttrykte at de var lei av alle oppgavene. I etterkant ser jeg også at denne øvelsen ble litt for lik de andre oppgavene og derfor fikk jeg her mange av de samme svarene.

Bedre

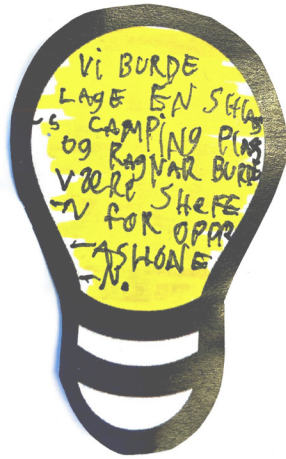
Ikke sloss
Ikke mobbing

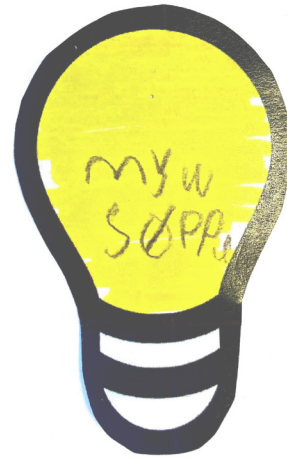
Billigere

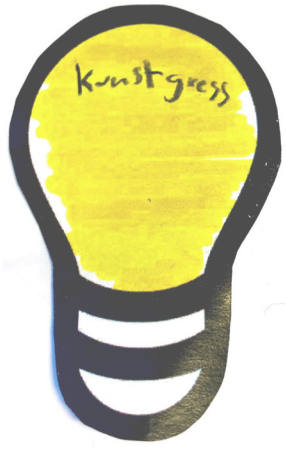
mer leker

Campingplass

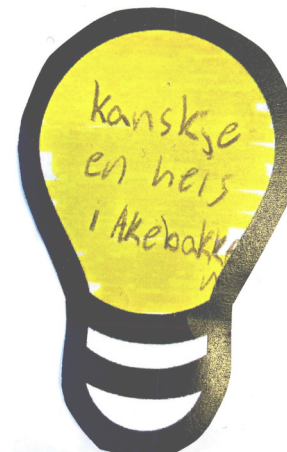
mye søppel

kunstgress

skiheis

kanskje en heis i akebakken

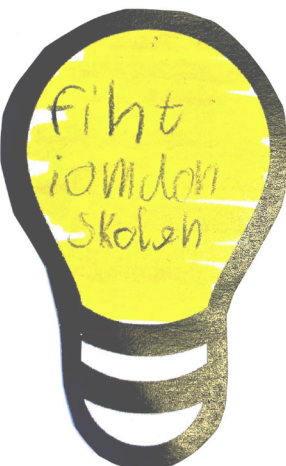
Trampolinepark

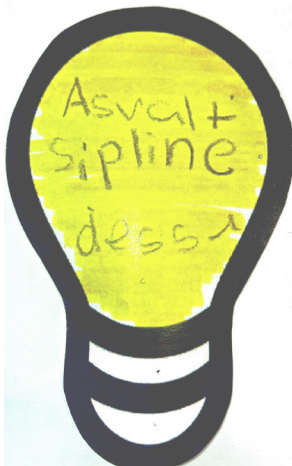
mere lekeutstyr

Litt bedre lekeplass

Fint i ungdomsskolen

Asfalt, sipline, disse

Større

LÆRINGSUTBYTTE

Denne medvirkningsprosessen, og forsøket på å involvere og forstå barna på Håpet, har vært enormt lærerikt og det har gjort at jeg har fått et nytt perspektiv på prosjektet og på stedet. En viss grad av medvirkning er påkrevd gjennom norsk plan- og bygningslov, men det jeg opplevde var at det kreves mye innsats for å faktisk få til en god nok medvirkning som kan informere prosjekteringen. Jeg er fornøyd med at jeg forberedte meg godt før workshopen. Det grundige arbeidet med å velge ut oppgaver og lage et forståelig opplegg hadde alt å si. Likevel var det ting som ikke fungerte så godt som jeg hadde håpet på.

Det var i forkant utfordrende å forutse hvor lang tid ting kom til å ta. Selv med noen justeringer av opplegget underveis, ble det litt for mange oppgaver på litt for kort tid. Dette gikk ut over målet om dialog og samtale. Til neste gang bør derfor oppfølgings spørsmål bli prioritert, da tror jeg man kan få enda mere konkret og interessant innsikt. Jeg tror også det hadde vært lettere å nå målet om god dialog, hvis det hadde vært flere voksne til stedet som hadde hatt tid til å lytte til barnas mange fortellinger.

HVA SITTER JEG IGJEN MED?

I starten syntes jeg det å overføre funnene fra medvirkningen til noen konkrete plangrep var vanskelig. Det var en del info som føltes lite relevant og mange av funnene fra workshopen kunne jeg greid å ressonere meg fram til på egenhånd.

Når det nå har gått litt lengre tid og jeg har gått gjennom resultatene på nytt, tenker jeg likevel at jeg sitter igjen med mye verdifullt. Overser man avsporingene og leter litt, finnes det flere gullkorn som sier noe om hvordan det er å vokse opp i dag og hva barna trenger for å ha det godt. Barnas svar reflekterer noen samfunnstendenser som er viktig å ta i betraktning når man skal tegne ut prosjektet. Barna lever i en tid der fritiden i stor grad er organisert, de fleste tilbudene i nærområdet er drevet av kommersielle aktører og skjerm, gaming og some er faktorer som påvirker hvordan, og i hvor stor grad, uterommene i boligområdet blir brukt.

Alt i alt er jeg veldig fornøyd med å ha gjennomført medvirkning og inkludert noen som lett kan bli oversett i planlegging av nye uterom. Jeg opplevde at elevene var engasjerte, synes det var gøy med oppgavene og stas med kart, klistremerker og modell. Uavhengig av hvor mye av de konkrete forslagene fra barna jeg tar med meg videre, tror jeg at funnene og inntrykkene fra workshopen, bevisst eller ikke, vil informere og påvirke det ferdige prosjektet mitt.

REFERANSER

Hansen, Thorbjørn (2006) Drabantbyene: den sosiale boligbyggingens feilslag? Idunn. Tilgjengelig fra: <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-3045-2006-02-03>

Rørtveit, Hilde Nymoen (2015) Genialt planlagt? Drabantbyen som hjem i spennet mellom boligfagelige idealer og levde landskap. NTNU. Tilgjengelig fra: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/284128>

Thorén, Kine Halvorsen (2002) Utearealene. Fremtid for fortiden NR. 3/4. Drabantbyen. Fortidsminneforeningen og Oslo kommune byarkivet.

Markusson, Helge M. (2024) Finnes det håp, ja Håpet!. iTromsø. Tilgjengelig fra: <https://www.itromso.no/meninger/i/4o6jRg/finnes-det-haap-ja-haapet>

Vik, Kjetil (2016) Naboer går til kamp mot høyblokk-planer. iTromsø. Tilgjengelig fra: <https://www.itromso.no/nyheter/i/WqwrPK/naboer-gar-til-kamp-mot-hoyblokk-planer>

Aronsen, Ingrid Blåsmo (2016) Demonstrerer mot byggeplaner på Håpet. iTromsø. Tilgjengelig fra: <https://www.itromso.no/nyheter/i/zranpv/demonstrerer-mot-byggeplaner-pa-hapet>

Arkitektur.no (2022) Eksperiment medvirkning. Tilgjengelig fra: <https://www.arkitektur.no/aktuelt/politikk/eksperiment-medvirkning/>

Hagen, A.L, Osuldsen, J.B. (2021) Splotting som erfaringsbasert verktøy for medvirkning og stedsforståelse ved byromsutforming, *Form akademisk*, Vol 14 Nr. 1. Tilgjengelig fra: <https://journals.oslomet.no/index.php/formakademisk/article/view/2586/4090>

Helvik, Johanne S., Buan, Elise G. (2020) *Ungdommens byplan i Moss sentrum*. Masteroppgave. Ås: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Tilgjengelig fra: <https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/2726506>

ANDRE KILDER

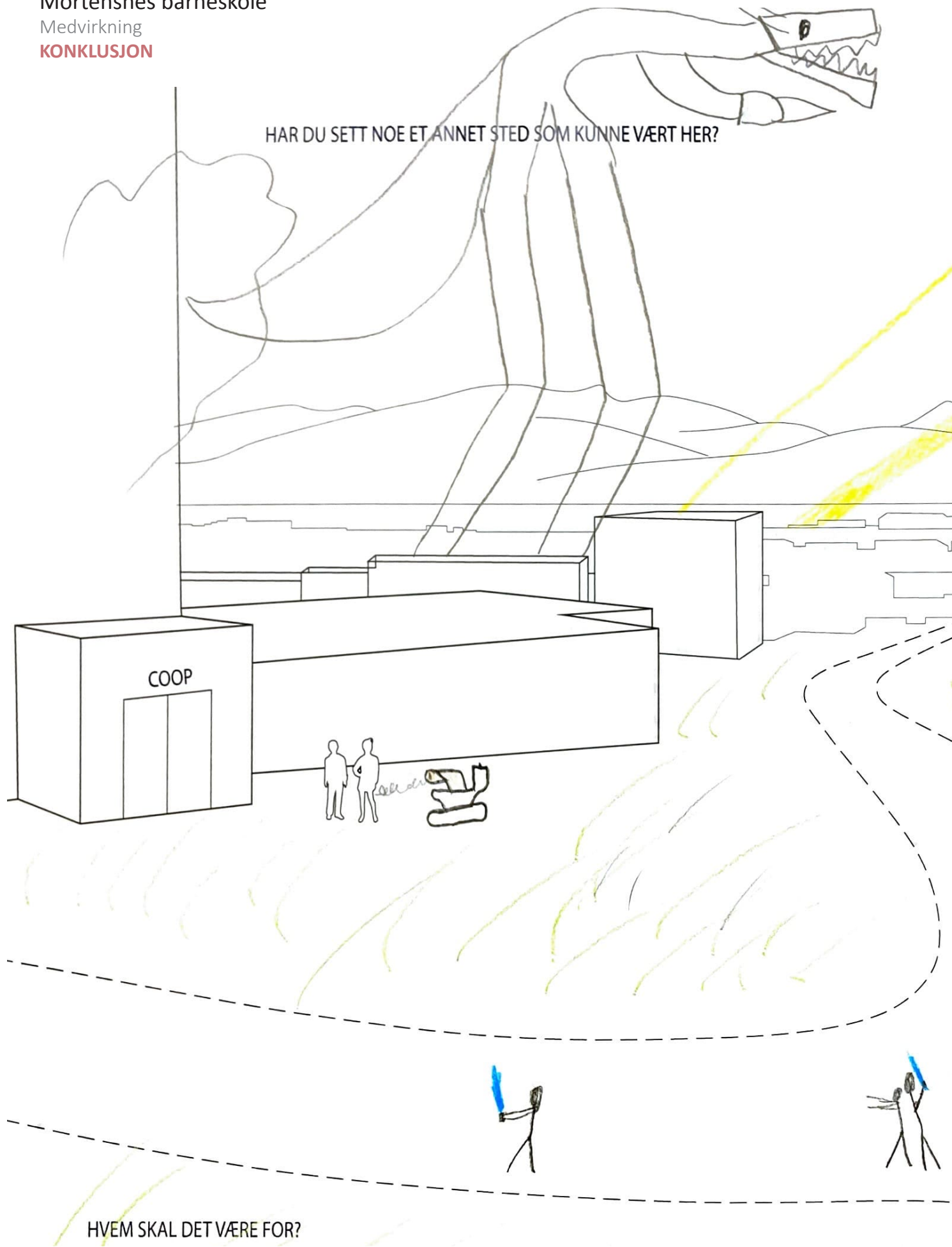
Tverga, ressurscenter for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet i Norge. *Prosessveilder, medvirkning*. Tilgjengelig fra: <https://tverga.no/veileder/prosessveileder/for-du-starter/>

Mortensnes barneskole

Medvirkning

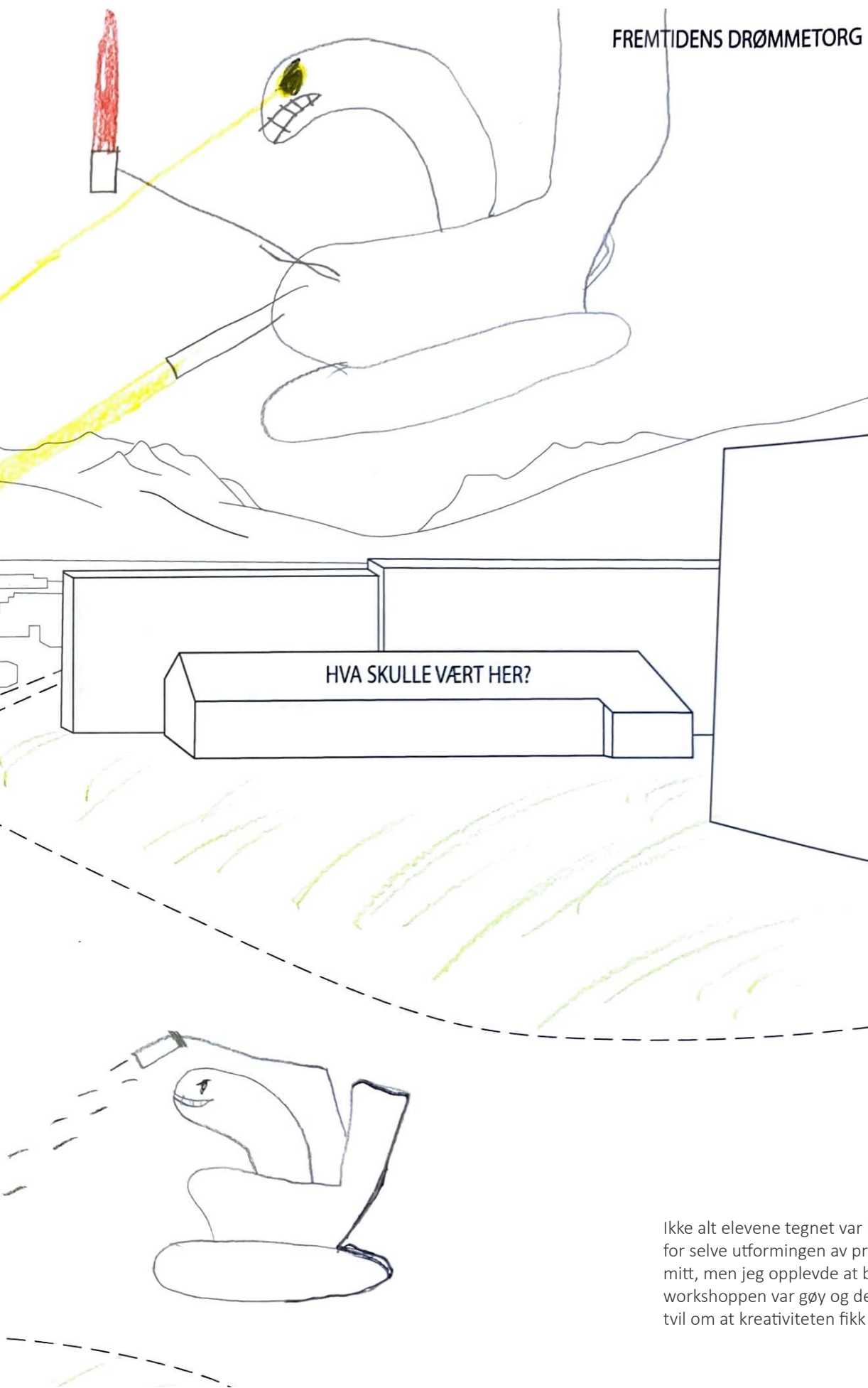
KONKLUSJON

HAR DU SETT NOE ET ANNET STED SOM KUNNE VÆRT HER?

HVEM SKAL DET VÆRE FOR?

FREMTIDENS DRØMMETORG

Ikke alt elevenes tegnet var like relevant for selve utformingen av prosjektet mitt, men jeg opplevde at barna syntes workshopen var gøy og det er ingen tvil om at kreativiteten fikk blomstre.

Takk til 5. trinn på Mortensnes barneskole for
tålmodighet og engasjement.

Takk til NODA for lærerik samtale om medvirkning
og lån av utstyr.

Takk til Sverre som ble med og hjalp meg med å
holde styr på elevene.

